

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/17645. számú

törvényjavaslat

a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekről

**Előadó:
Dr. Veres János
pénzügyminiszter**

Budapest, 2005. szeptember

2005. évi ... törvény

a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekről

A foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények európai szinten megszervezett belső piacának megszilárdítása, határokon átnyúló működésének biztosítása érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

A törvény hatálya

1. § E törvény hatálya alá tartozik

- a) a Magyar Köztársaság területén határon átnyúló szolgáltatás keretében tevékenységet végző, foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmény;
- b) a szolgáltató intézménybe befizetést teljesítő támogató vállalkozás;
- c) az e törvényben foglaltak alapján a foglalkoztatói nyugellátásra jogosultságot szerző tag;
- d) a szolgáltató intézmények felügyeletét ellátó szerv.

Fogalmak

2. § E törvény alkalmazásában

a) *foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmény* (a továbbiakban: *szolgáltató intézmény*): az Európai Unió valamely tagállamában bejegyzett, tőkefedezeti alapon működő, támogató vállalkozástól vagy szakmai szervezettől elkülönítetten létrehozott intézmény, amelynek célja nyugellátás biztosítása a kereső tevékenységgel összefüggésben a munkáltatók és munkavállalók vagy képviselőik között megkötött egyéni, illetve több munkavállalót érintő megállapodás alapján, feltéve, hogy az intézmény a megállapodásban foglaltak szerinti tevékenységet folytat;

b) *támogató vállalkozás*: olyan, a Magyar Köztársaság területén székhellyel rendelkező munkáltató, amely befizetést teljesít a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézménybe;

c) *székhely szerinti tagállam*: az a tagállam, amelyben a szolgáltató intézmény létesítő okirat szerinti székhelye és központi ügyintézésének helye található. Amennyiben a szolgáltató intézmény létesítő okirat szerinti székhellyel nem rendelkezik, az a tagállam, amelyben a szolgáltató intézmény központi ügyintézésének helye található;

d) *tag*: az a természetes személy, aki keresőtevékenysége alapján a foglalkoztatói nyugellátás feltételeit meghatározó megállapodásban, szabályzatban vagy bizalmi kezelésre vonatkozó szerződésben (a továbbiakban: nyugdíjkonstrukció) meghatározott foglalkoztatói nyugellátásra vonatkozó jogosultságokat szerez;

e) *foglalkoztatói nyugellátások*: olyan ellátások, amelyeket szolgáltató intézmény a nyugdíjkorhatár elérésére vagy annak várható elérésére, továbbá rokkantság, halál vagy a munkaviszony megszűnésére tekintettel folyósított kifizetés formájában, illetve betegség, nélkülözés vagy halál esetén kiegészítő támogatásnak minősülő kifizetés vagy szolgáltatás formájában biztosít;

f) határon átnyúló tevékenység: a Magyar Köztársaság területén székhellyel, telephellyel, fiókteleppel vagy képvisellel rendelkező támogató vállalkozás által teljesített befizetés más tagállam területén székhellyel rendelkező foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmény által történő fogadása, valamint a más tagállam területén székhellyel rendelkező szolgáltató intézmény által a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező tag számára nyújtott szolgáltatás;

g) nyugdíjkorhatár: az az életkor, amelynek betöltését a magyar társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételéül előírják. E törvény alkalmazásában a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztárg tag szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül.

A foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények működése

3. § (1) A szolgáltató intézmény a Magyar Köztársaság területén határon átnyúló szolgáltatásként akkor végezheti tevékenységét, ha a tevékenységére a székhely szerinti tagállamában jogosult és határon átnyúló szolgáltatás nyújtására előzetes engedéllyel rendelkezik.

(2) A munkavállalója részére egyéni vagy több munkavállalót érintő megállapodás alapján kiegészítő nyugdíjat biztosítani kívánó támogató vállalkozás befizetést teljesíthet szolgáltató intézménybe. A szolgáltató intézmény a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező tag számára szolgáltatást nyújthat.

(3) A munkáltató csak a magyar munkajog és társadalombiztosítási jog hatálya alá tartozó jogviszony alapján teljesíthet befizetést a szolgáltató intézménybe.

(4) A tag vállalhat befizetést a szolgáltató intézménybe, kötelezni azonban erre nem lehet.

(5) A szolgáltató intézménynek a 2. § *a)* pontja alapján megkötött szerződéseket, a tagokkal szemben fennálló tájékoztatási kötelezettség teljesítése során keletkezett dokumentumokat, valamint a Felügyelet által meghatározott dokumentumokat magyar nyelven kell kiállítania.

(6) A foglalkoztatói nyugellátásához a tag a nyugdíjkorhatár betöltése után juthat hozzá.

A foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények feletti felügyelet

4. § (1) A szolgáltató intézmények és támogató vállalkozások feletti felügyeletet – a (3) bekezdés szerinti időponttól kezdődően – a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: Felügyelet) látja el.

(2) Ha a Felügyelet a szolgáltató intézmény székhelye szerinti tagállam illetékes hatóságaitól értesítést kap arról, hogy a szolgáltató intézmény határon átnyúló szolgáltatás keretében befizetést kíván elfogadni támogató vállalkozástól, az értesítés kézhezvételét követő két hónapon belül tájékoztatást nyújt az értesítést küldő hatóság részére a magyar társadalombiztosítási és munkajognak a szolgáltató intézmény működését érintő szabályairól,

a szolgáltató intézmények tagokkal szemben fennálló tájékoztatási kötelezettségeiről, valamint a szolgáltató intézmény vagyonának befektetésével kapcsolatos előírásokról.

(3) A szolgáltató intézmény akkor kezdheti meg határon átnyúló tevékenységét Magyarországon, ha a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságaitól a (2) bekezdés szerinti tájékoztatást megkapta, de legkésőbb a (2) bekezdésben meghatározott idő elteltével.

(4) A (2) bekezdés szerinti tájékoztatási kötelezettség kiterjed a szolgáltató intézmény magyarországi működésének idején bekövetkező minden olyan jogszabályi változásra is, amely befolyásolja a nyugdíjkonstrukció jellemzőit, a szolgáltató intézményekre vonatkozó tájékoztatási kötelezettséget és a befektetési szabályokat. Ez esetben a Felügyelet a módosító jogszabály kihirdetését követő 30 napon belül nyújt tájékoztatást a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságainak.

5. § (1) A Felügyelet eseti tájékoztatást kérhet a szolgáltató intézménytől vagy a támogató vállalkozástól a terjesztett szerződési feltételekről és az ezzel összefüggő dokumentumokról annak igazolására, hogy a szerződések megfelelnek a nemzeti jogszabályoknak.

(2) A Felügyelet a tagok érdekeinek védelme érdekében előírhat a szolgáltató intézmények számára a nyugdíjkonstrukcióra vonatkozó, a tagok számára nyújtandó tájékoztatási kötelezettséget.

(3) Amennyiben a Felügyelet jogszabályellenes működést észlel, haladéktalanul tájékoztatja a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságait. A Felügyelet együttműködik a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságával annak érdekében, hogy a szolgáltató intézmény megszüntesse jogszabályellenes működését.

(4) A Felügyelet jogosult, a székhely szerint illetékes felügyeleti hatóság kérelmére köteles ellenőrizni a szolgáltató intézmények tevékenységét. Ennek keretében a Felügyelet jogosult a szolgáltató intézmény Magyar Köztársaság területén, határon átnyúló szolgáltatás keretében végzett tevékenységét a helyszínen ellenőrizni, valamint a szolgáltató intézménytől – az adatvédelmi jogszabályok figyelembevételével – a tevékenységével összefüggő adatszolgáltatást kérni.

(5) A Felügyelet a székhely szerinti tagállam illetékes felügyeleti hatóságának kérelmére intézkedik a szolgáltató intézmény Magyar Köztársaság területén székhellyel rendelkező letétkezelőnél elhelyezett vagyonának zár alá vétele érdekében, amennyiben a szolgáltató intézmény elmulasztotta megfelelő biztosítástechnikai tartalék létrehozását, vagy nem rendelkezik szavatoló tőkével.

(6) Amennyiben a magyar társadalombiztosítási és munkajoggal össze nem egyeztethető működés a székhely szerinti tagállam hatóságai által tett intézkedések ellenére, vagy ilyen intézkedések hiánya miatt tovább folytatódik, a Felügyelet a szolgáltató intézmény kötelezettségeinek teljesítése, a tagok érdekeinek védelme, a székhely szerinti tagállam által előírt tájékoztatási kötelezettség teljesítése, valamint az e törvényben foglaltak betartása érdekében a következő intézkedéseket – akár együttesen is – alkalmazhatja:

a) az e törvényben és foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekre vonatkozó más jogszabályban meghatározott feltételeknek való megfelelésre – határidő kitérésével – felszólíthat;

- b) előírhatja a szabálytalanságok megszüntetésére vonatkozó intézkedési terv meghatározott határidőn belüli benyújtását, és a végrehajtásra is határidőt szabhat;
- c) a Magyar Köztársaság területére vonatkozó hatállyal tagfelvételi zárlatot rendelhet el;
- d) bírságot szabhat ki;
- e) korlátozhatja a szolgáltató intézmény Magyar Köztársaság területén végzett tevékenységét;
- f) megtilthatja a szolgáltató intézmény Magyar Köztársaság területén történő működését.

(7) A szolgáltató intézmény terhére kiszabható bírság összege 100 ezer forinttól 20 millió forintig terjedhet, amely a jogszabályellenes működés további folytatása esetén ismételten kiszabható. A bírságot a kiszabásáról szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül kell a határozatban megjelölt számlára befizetni.

6. § A Felügyelet együttműködik az Európai Biztosítási és Foglalkoztatói-nyugdíj Bizottsággal és az Európai Bizottsággal a szolgáltató intézmények felügyeletének hatékony ellátása érdekében.

Átmeneti és záró rendelkezések

7. § E törvény a kihirdetés napját követő 5. napon lép hatályba.

8. § E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 1999. évi CXXIV. törvény 3. §-a a következő c) ponttal egészül ki:

/A Felügyelet hatásköre kiterjed:/

„c) a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekről szóló törvény,”

/hatálya alá tartozó szervezetek, személyek és tevékenységek felügyeletére./

Az Európai Unió jogának való megfelelés

9. § Ez a törvény a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények tevékenységéről és felügyeletéről szóló 2003/41/EK parlamenti és tanácsi irányelvnek (2003. június 3.) való megfelelést szolgálja.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvényjavaslat az Európai Parlament és Tanács a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények tevékenységéről és felügyeletéről szóló 2003/41/EK irányelvének (2003. június 3.) történő megfelelést szolgálja. Az irányelv átültetésére megadott határidő 2005. szeptember 23., azonban értelmezési nehézségek és az Európai Bizottság ezzel összefüggő állásfoglalásának elhúzódó megszületése miatt a tagállamok többsége a kapcsolódó szabályokat később lépteti életbe. Bár Magyarországon az irányelv hatálya alá tartozó intézmények nem léteznek, az irányelv szerint lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a más EU tagállamban székhellyel rendelkező foglalkoztatói intézmények hazánkban is tevékenykedhessenek határon átnyúló szolgáltatás keretében. Az intézmények a magyar nyugdíjrendszerben az önkéntes nyugdíjcélú megtakarítási lehetőségek körét szélesítik.

A foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézmények az EU régi tagállamaiban a nyugdíjrendszer II. pillérének részeként működnek. A szolgáltató intézményeket a munkáltatók hozzák létre, a szolgáltatás alapjául elsősorban a munkáltató által teljesített befizetés szolgál. A munkáltató egyéni vagy kollektív szerződésben vállal kötelezettséget a befizetésre. A tagsági viszony alapját a munkáltató és a munkavállaló között megkötött szerződés képezi, azonban a tagi befizetés nem kötelező, de konstrukciótól függően van rá lehetőség. A befizetés jellemzően a munkavállalók javára teljesített juttatások keretében történik. A szolgáltató intézmények által teljesített szolgáltatás a foglalkoztatói nyugdíj, amely tartalmazhat szociális, öngéjlesztő elemeket is, jellemzően azonban életjáradék formájában kerül kifizetésre.

Az irányelv alapjául szolgáló nyugdíjmodell, amelynek a foglalkoztatói nyugdíj is a része, eltér a magyar nyugdíjmodelltől. Tekintettel arra, hogy megalkotása a magyar csatlakozás előtt történt, az irányelv a két nyugdíjmodell eltérését figyelembe venni nem tudta.

Az irányelvben meghatározott intézményekre vonatkozóan – azok hiánya miatt – nincs hatályban magyar törvényi szabályozás. Sem a hazai magánnyugdíjpénztárak, sem pedig az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak nem tartoznak az irányelv hatálya alá, illetve más magyar jogszabály sem teszi lehetővé ilyen intézmények alapítását. (Erre vonatkozó igény nem is merült fel.) Ezért az irányelv átültetésére vonatkozó szabályokat önálló törvényjavaslat tartalmazza. A foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekre az önkéntes- és magánnyugdíjra vonatkozó szabályozás nem alkalmazható.

A törvényjavaslat elfogadása lehetővé teszi, hogy ezen intézmények magyarországi munkáltatóktól is fogadhassanak el befizetéseket, és hazánk területén is nyújthassanak szolgáltatást. A törvényjavaslat tartalmazza továbbá a határon átnyúló tevékenység megkezdésével kapcsolatos eljárási kérdéseket, valamint a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének ellenőrzési és intézkedési jogait.

Foglalkoztatói nyugdíjintézmény Magyarországon történő alapítására a javaslat elfogadását követően sem nyílik lehetőség. Erre vonatkozó előírást az irányelv nem tartalmaz; a nyugdíjrendszer felépítésével kapcsolatos kérdések nemzeti hatáskörben maradnak.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

az 1. §-hoz

A törvény hatályát rögzítő rendelkezés. A foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményekről szóló törvény hatálya alá a szolgáltató intézmények, a tagok, a támogató vállalkozások és a szolgáltató intézmények felügyeletét ellátó szervek tartoznak.

a 2. §-hoz

A törvényben használt fogalmakat értelmező rendelkezések.

a 3. §-hoz

A rendelkezés biztosítja, hogy a valamely EU tagállamban bejegyzett szolgáltató intézmény a Magyar Köztársaság területén határon átnyúló tevékenységet végezzen. Ennek keretében befizetéseket fogadhat el magyarországi támogató vállalkozástól, vagy tagtól, és az arra jogosult tag számára szolgáltatást nyújthat. Támogató vállalkozás csak a vele a magyar munkajog alapján munkaszerződéses jogviszonyban lévő munkavállalója részére teljesíthet befizetést. A tag a szolgáltatáshoz a rá a hazai szabályozás szerinti irányadó nyugdíjkorhatár betöltése után juthat hozzá. A tag saját döntése alapján vállalhat tagdíjfizetést, erre azonban nem kötelezhető. A szerződéseket és egyéb dokumentációkat magyar nyelven is el kell készíteni.

a 4. §-hoz

A rendelkezés rögzíti a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének felügyeleti jogkörét, a szolgáltató intézmények részére történő tájékoztatási kötelezettségét és az intézmények tevékenységének feltételeit.

az 5. §-hoz

A Felügyelet ellenőrzési és intézkedési jogkörét meghatározó szabályokat tartalmazó rendelkezés. A Felügyelet intézkedési jogköre mögöttes és korlátozott, intézkedésre csak abban az esetben van lehetősége, ha a szolgáltató intézmény megsérti a hazai társadalombiztosítási és munkajogi rendelkezéseket.

a 6. §-hoz

A Felügyeletnek az Európai Biztosítási és Foglalkoztatói-nyugdíj Bizottsággal és az Európai Bizottsággal való együttműködési kötelezettségét rögzítő rendelkezés.

a 7. §-hoz

A törvény a kihirdetést követő 5. napon lép hatályba.

a 8. §-hoz

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló törvényben szükséges, a Felügyelet hatáskörét érintő módosítást tartalmazó rendelkezés.

a 9. §-hoz

A 2003/41/EK irányelvhez kapcsolódó jogharmonizációs klauzulát tartalmazó rendelkezés.